[2025] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 100 : 2025 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 218

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਟੇਟ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ

ਬਨਾਮ

ਮਹਾਦੇਵ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਾਇਕ

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 13834 ਆਫ 2024)

14 ਫਰਵਰੀ 2025

[ਦੀਪਾਂਕਰ ਦੱਤਾ* ਅਤੇ ਸੰਦੀਪ ਮਹਿਤਾ, ਜੇਜੇ।]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੋ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਸਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਦਬਾ ਕੇ ਸਪ੍ਰੈਸੀਓ ਵੈਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਕੇ ਸੁਝਾਓ ਝੂਠ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ; ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ; ਅਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਹ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਿਹਾ।

ਸਿਰਲੇਖ†

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ - ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ - ਸੁਜੈਸਟੀਓ ਫਾਲਸੀ ਅਤੇ ਸਪ੍ਰੈਸੀਓ ਵੈਰੀ - ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਬੱਸ ਡਰਾਈਵਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ - ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਆ ਰਹੀ ਲਾਰੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਇੱਕ ਬੱਸ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਗਈ, ਜਿਸਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ - ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ - ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਪੈਂਡੈਂਸੀ ਦੌਰਾਨ, ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਇੱਕ ਉਲਟ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਕਿ ਲਾਰੀ ਡਰਾਈਵਰ ਹਾਦਸੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ - ਇਸਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ - ਸਮੀਖਿਆ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਸ਼ੁੱਧਤਾ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਸੁਜੈਸਟੀਓ ਫਾਲਸੀ ਅਤੇ ਸਪ੍ਰੈਸੀਓ ਵੈਰੀ ਦੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ - ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਨਿਰਪੱਖ ਸੀ, ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ

---

* ਲੇਖਕ

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਟੇਟ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਦੇਵ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਾਇਕ

ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਖਾਸ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਝੂਠੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਿ ਸੁਝਾਓ ਝੂਠੀ ਹੈ - ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੀ ਸਪ੍ਰੈਸੀਓ ਵੈਰੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ - ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਉਦਯੋਗਿਕ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ - ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਰਿਹਾ ਹੈ - ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਦਬਾਇਆ - ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡਾਂ ਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਬਦਬੂ - ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇੰਨੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦਾ ਦਮਨ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਸਮਾਨ - ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹਨ ਜੋ ਝੁਕਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ - ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੌਰਾਨ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਤੱਥ ਦੇ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ - ਵਾਪਸੀ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਉਜਰਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਸਥਾਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਿਆ - ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਬਕਾਹਟ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ ਝੂਠ ਦੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਹੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ 100% ਵਾਪਸੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਵਾਪਸੀ ਤਨਖਾਹ ਦਾ 75% ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਪੂਰੇ ਟਰਮੀਨਲ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 6% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ। [ਪੈਰਾ 24-29, 30-33, 35, 36, 43-49]

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ - ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ - ਵਾਪਸੀ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ, ਜਦੋਂ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਕਿਸੇ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਨਖਾਹ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਇੱਕ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਵਾਪਸੀ ਤਨਖਾਹ

ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨਿਰਣਾਇਕ/ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਤੱਥ-ਖੋਜ ਅਭਿਆਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅੰਤਰ-ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਾਭਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ - ਜੇਕਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕਿਸੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ, ਜੇਕਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲਾਭਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਮਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਹਾਲੀ 'ਤੇ ਵਾਪਸੀ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੂਰੀ ਵਾਪਸੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣਾ ਆਮ ਨਿਯਮ ਹੈ, ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਤਨਖਾਹ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਬੋਝ ਤੋਂ ਬਚੋ। [ਪੈਰਾ 43, 44]

ਮੈਕਸਿਮਸ - ਸੁਗੇਸਟੀਓ ਫਾਲਸੀ ਅਤੇ ਸੁਪਰੇਸੀਓ ਵੇਰੀ - ਦਾ ਅਰਥ:
ਆਯੋਜਿਤ: ਸੁਜੈਸਟੀਓ ਫਾਲਸੀ ਅਤੇ ਸੁਪਰੇਸੀਓ ਵੇਰੀ ਵਾਕੰਸ਼ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਨੈਤਿਕ ਆਚਰਣ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ - ਸੁਜੈਸਟੀਓ ਫਾਲਸੀ ਇੱਕ ਗਲਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਜਾਂ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੁਪਰੇਸੀਓ ਵੇਰੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; ਇੱਕ ਅਸਿੱਧਾ ਝੂਠ, ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਬਦਾਂ, ਆਚਰਣ ਜਾਂ ਕਲਾ ਦੁਆਰਾ - ਇਹ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 23, 24]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਐਸੋਸੀਏਟ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ [2014] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 895 : 2015 (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 49; ਟੀ.ਐਨ. ਸਟੇਟ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਕੋਇੰਬਟੂਰ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐਮ. ਚੰਦਰਸ਼ੇਖਰਨ [2016] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 266 : (2016) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 16; ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਸੜਕ ਆਵਾਜਾਈ ਨਿਗਮ, ਜੈਪੁਰ ਬਨਾਮ ਫੂਲ ਚੰਦ [2018] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 448 : (2018) 18 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 229; ਦੀਪਾਲੀ ਗੁੰਡੂ ਸੁਰਵਾਸੇ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਜੂਨੀਅਰ ਅਧਿਆਪਕ ਮਹਾਵਿਦਿਆਲਾ [2013] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1: (2013) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 324; ਰਾਜ ਦੇ ਐਮ.ਪੀ. ਵੀ. ਨਰਮਦਾ ਬਚਾਓ ਅੰਦੋਲਨ [2011] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 678 : (2011) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 639; ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਐਨ. ਮੁਰੂਗੇਸਨ [2021] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 253 : (2022) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 25; ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਟੀਨ ਵਰਕਸ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕਰਮਚਾਰੀ [1979] 1 ਐਸਸੀਆਰ 563: (1979) 2 ਐਸਸੀਸੀ 80; ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ-ਕਮ-ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ [1981] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 789: (1980) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 443 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਟੇਟ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਦੇਵ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਾਇਕ

ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਬਲੈਕ ਦੀ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ, 11ਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ; ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ, 1988; ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872; ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ, 1947; ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, 1908.

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ; ਵਾਪਸ ਤਨਖਾਹ; ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ; ਉਦਯੋਗਿਕ ਨਿਰਣਾ; ਸੁਝਾਅ ਛੂਠਾ; ਸਪ੍ਰੈਸੀਓ ਵੈਰੀ; ਘੋਰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਬਰਖਾਸਤਗੀ; ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ; ਪ੍ਰੋਬੇਟਿਵ ਮੁੱਲ; ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ; ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ; ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਦਮਨ; ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਰੁਖ; ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ; ਪੂਰੇ ਟਰਮੀਨਲ ਲਾਭ; ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ; ਮੁਆਵਜ਼ਾ; 'ਜੋ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ'; ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਿਆਨ; ਮੁੜ-ਬਹਾਲੀ; ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਤੱਥ ਦਾ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਬੂਤ; ਅੰਤਰ-ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ; ਵਾਪਸੀ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਸਵੈਚਾਲਤ ਰਾਹਤ; ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ; ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਉਜਰਤ ਦਾ ਆਧਾਰ; 100% ਵਾਪਸੀ ਤਨਖਾਹ; 75% ਵਾਪਸੀ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਅਵਾਰਡ; ਪੂਰੇ ਟਰਮੀਨਲ ਲਾਭ; ਸੁਝਾਅ ਛੂਠਾ ਅਤੇ ਸਪ੍ਰੈਸੀਓ ਵੈਰੀ; ਧੋਖਾਧੜੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 13834 ਆਫ਼ 2024, 30.11.2018 ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਰਪੀ ਨੰਬਰ 18 ਆਫ਼ 2018 ਵਿੱਚ

ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ੀ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਯੂਰੀ ਰਘੂਵੰਸ਼ੀ, ਵਯੋਮ ਰਘੂਵੰਸ਼ੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਕਾਂਕਸ਼ਾ ਰਾਠੌਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਿੰਜਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ।

---

1 ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ

2 ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ

3 ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ

ਪਰਵੀਨ ਵਾਮਨ ਸਤਲੇ, ਰਿਸ਼ਭ ਜੈਨ, ਐਸ. ਕੇ. ਸਰਕਾਰ, ਰਾਜੀਵ ਸ਼ੰਕਰ ਦਿਵੇਦੀ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਆਦੇਸ਼

ਨਿਰਣਾ

ਦੀਪਾਂਕਰ ਦੱਤਾ ਜੇ.

ਅਪੀਲ

1. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਟੇਟ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ,1 ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਅਪੀਲ, ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਐਸ.ਸੀ. ਗੁਪਤੇ, ਜੇ.3 ਦੇ 30 ਨਵੰਬਰ 20182 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ4 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ6 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ 7 ਫਰਵਰੀ 2017 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ5 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।7 ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਬਲਕਿ ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਚੌਥੀ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਹਾਦੇਵ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।8 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਹਾਦੇਵ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਤਨਖਾਹ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

2. ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ

---

4 ਹਾਈ ਕੋਰਟ

5 ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 18 ਆਫ਼ 2018

6 ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 154 ਆਫ਼ 2007

7 ਮਹਾਦੇਓ

8 ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ

9 ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ

3. ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਹਾਦੇਵ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1988 ਨੂੰ ਬੱਸ ਡਰਾਈਵਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ 10 ਮਈ 1996 ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਆ ਰਹੀ ਇੱਕ ਲਾਰੀ ਲਗਭਗ 22.45 ਵਜੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਇੱਕ ਬੱਸ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਗਈ, ਜਿਸਨੂੰ ਮਹਾਦੇਵ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਘਾਤਕ ਹਾਦਸਾ ਹੋਇਆ। ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਦੋ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਈ ਹੋਰ (ਲਗਭਗ ਦਸ) ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹੋਏ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ 45,000 ਰੁਪਏ ਕੀਤੀ ਗਈ।

4. ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮਹਾਦੇਵ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਅਫਸਰ9 ਨੇ 27 ਮਈ, 1997 ਨੂੰ ਮਹਾਦੇਵ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਮਹਾਦੇਵ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜੋ ਰੱਦ ਹੋ ਗਈ। ਜਿਸ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਮਹਾਦੇਵ ਮੈਂਬਰ ਸਨ, ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ਼ ਲੇਬਰ ਦੁਆਰਾ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਨਿਰਪੱਖ ਸੀ;10 ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਸਨ;11 ਅਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਸੀ; ਇਸ ਲਈ ਮਹਾਦੇਵ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਲੱਭਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਹਾਦੇਵ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਹਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ।[12]

5. ਕ੍ਰੈਸਟਫਾਲਨ, ਮਹਾਦੇਓ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਿੱਟ

---

10 ਮਿਤੀ 26 ਮਈ, 2004 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੁੱਢਲਾ ਅਵਾਰਡ

11 ਮਿਤੀ 9 ਦਸੰਬਰ, 2005 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੁੱਢਲਾ ਅਵਾਰਡ

12 ਮਿਤੀ 16 ਮਈ, 2006 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅੰਤਿਮ ਅਵਾਰਡ

13 ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. 2007 ਦਾ 154

14 1988 ਦਾ ਐਕਟ

15 ਐਮ.ਏ.ਸੀ.ਟੀ.

16 ਉਕਤ ਅਵਾਰਡ

17 ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ.18 ਆਫ਼ 2018

ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ।13 ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

6. ਜਦੋਂ ਹਵਾਲਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਤਾਂ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ, 19881‍4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁੰਬਈ ਵਿਖੇ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟਸ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।15 ਮਹਾਦੇਵ, ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਉਲਟ ਸਟੈਂਡ ਤੋਂ ਜਿੱਥੇ ਘਾਤਕ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਰੀ ਡਰਾਈਵਰ ਦੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ 9 ਜੁਲਾਈ, 2004 ਨੂੰ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 16 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ।17। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਫਲ ਹੋ ਗਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਅਪੀਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ।

ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ

7. ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਗਠਨ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਾਦਸਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਰੀ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲਾਰੀ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਲਈ ਮਹਾਦੇਓ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੱਸ ਦੇ ਕੰਡਕਟਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਯਾਤਰੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਾਰੀ ਡਰਾਈਵਰ ਹਾਦਸੇ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ। ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ, ਜਿੱਥੇ ਐਮਏਸੀਟੀ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲਾਰੀ ਡਰਾਈਵਰ ਗਲਤ ਸੀ, ਨੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ

---

18 2015 (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 49

ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਐਮਏਸੀਟੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਦਸਾ ਲਾਰੀ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਸੀ।

8. ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਬੂਤ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਬਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ।

9. ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਐਸੋਸੀਏਟ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ, 18 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਗੜਿਆ ਹੈ। ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ।

10. ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 1988 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਸਿੱਟਾ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਸਹਿਮਤ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਇੱਕ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਦਸਾ ਮਹਾਦੇਵ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਨਵੀਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ, ਜੋ ਕਿ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਅਤੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਮਹਾਦੇਵ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਇੰਨੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕੀ ਕਿ ਮਹਾਦੇਵ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਘੋਰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ।

11. ਮਹਾਦੇਵ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਮੱਗਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ

---

19 (2016) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 16

ਜੂਨ, 2017 ਵਿੱਚ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ 23 ਜੂਨ 2017 ਤੱਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮਹਾਦੇਵ, ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਨੀਂਦ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ।

12. ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮੱਗਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਬੋਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਮਹਾਦੇਓ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਹਾਦੇਓ ਦੀ ਗਲਤ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਮਹਾਦੇਓ ਨੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਬਹਾਲੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

13. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ

14. ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਪਵਾਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

(i) ਮਹਾਦੇਓ ਇੱਕ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਡਰਾਈਵਰ ਸੀ ਜੋ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਲਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਬੱਸ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਮਹਾਦੇਵ ਟੱਕਰ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਉਲਟ ਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਬੱਸ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਕਾਰਨ ਇਸਦਾ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਟੀ.ਐਨ. ਸਟੇਟ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਕੋਇੰਬਟੂਰ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐਮ. ਚੰਦਰਸ਼ੇਖਰਨ19 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਇਹ

---

20 (2018) 18 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 229

ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਸੱਟਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੱਸ ਡਰਾਈਵਰ ਦੁਆਰਾ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਬੱਸ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ।

(ii) ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਟੱਕਰ ਵਿੱਚ ਮਹਾਦੇਵ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਮਏਸੀਟੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਟੱਕਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸੀ।

(iii) ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਉਚਿਤਤਾ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

(iv) ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਵਿਚਾਰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਾ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(v) ਮਹਾਦੇਵ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਲਾਭਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਦੇਵ ਦਾ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ ਖਰਾਬ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਛੋਟੀ ਸੇਵਾ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਉਸਨੂੰ ਕਈ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਟੇਟ ਰੋਡ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਜੈਪੁਰ

---

21 (2013) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 324

22 ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ.

23 ਦਾਅਵੇਦਾਰ

24 ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 2901/1996

25 ਓ.ਪੀ. – 1

ਬਨਾਮ ਫੂਲ ਚੰਦ 20 ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤੈਅ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵੀ ਪਿਛਲੀ ਤਨਖਾਹ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ; ਇਸ ਲਈ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ।

15. ਮਹਾਦੇਵ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ:

(i) ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੱਲੀ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(ii) ਮਹਾਦੇਵ 1997 ਤੋਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਸਨੂੰ ਡਰਾਈਵਰ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਥਾਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਨ ਉਸਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ।

(iii) ਦੀਪਾਲੀ ਗੁੰਡੂ ਸੁਰਵਾਸੇ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਜੂਨੀਅਰ ਅਧਿਆਪਕ ਮਹਾਂਵਿਦਿਆਲਾ, 21 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਬੇਤੁਕੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮੁੱਦੇ

16. ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਸਾਨੂੰ ਚਾਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੋ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਸਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਉਕਤ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਦਬਾ ਕੇ ਸੁਪ੍ਰੀਮੋ ਵੈਰੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਜਵਾਬ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਦੂਜਾ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ, ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਦੂਜੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਜਵਾਬ ਲਈ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ

ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ 1988 ਦੇ ਐ26 ਓਪੀ - 2

27 ਓਪੀ – 3

ਕਿ ਕੀ ਪੂਰੀ ਵਾਪਸੀ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਚੌਥਾ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਸਾਡੇ ਜਵਾਬਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਮਹਾਦੇਓ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਰਾਹਤ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਮੈਕਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ

17. ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕੀ ਸੀ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਚਾਅ ਕੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕੀ ਸੀ।

18. ਦੋ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਹੋਈ ਸੀ। 22 ਮਹਾਦੇਵ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲਾਰੀ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਇਕਲੌਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਸੀ। ਨਿਤਿਨ ਵਰਦੇਕਰ, 23, ਜੋ ਕਿ 17 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਯਾਤਰੀ ਸੀ, ਦੇ ਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ 24 ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਲੈ ਕੇ ਐਮਏਸੀਟੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, 25 ਲਾਰੀ ਦੇ ਮਾਲਕ 26 ਅਤੇ ਲਾਰੀ ਦੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ 27 ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

19. ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁੰਬਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਕੁਰਲਾ, ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਉਕਤ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਸ਼ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

"4. .....ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਕਤ ਐੱਸ.ਟੀ. ਬੱਸ 10.05.1996 ਨੂੰ ਲਗਭਗ 22:45 ਵਜੇ ਮੁੰਬਈ ਗੋਆ ਹਾਈਵੇਅ 'ਤੇ ਨਾਗੋਥਾਣੇ ਵਿਖੇ ਪੇਨ ਫਾਟਾ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਐਮ/ਲਾਰੀ ਵਾਲਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਐਮ.ਆਰ.ਐਲ. 8226 ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਆਇਆ ਅਤੇ ਐੱਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਭਾਰੀ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਟੱਕਰ ਕਾਰਨ, ਐੱਸ.ਟੀ. ਦਾ ਸੱਜਾ ਪਾਸਾ ਕੱਟਿਆ

---

28 ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 2

29 ਡੀ.ਡਬਲਯੂ. 1

ਗਿਆ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੋ ਉਕਤ ਐੱਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਬੈਠਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ। 5. ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 22(ii) ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਅਤੇ ਸੜਕ ਦੇ ਸਹੀ ਪਾਸੇ (sic)। ਉਕਤ ਐੱਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਇਸ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਬੱਸ ਡਰਾਈਵਰ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਕਤ ਐੱਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਨਾਗੋਥਾਣੇ ਵਿਖੇ ਪੇਨ ਫਾਟਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇੱਕ M/Lorry ਵਾਲੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਐਮਆਰਐਲ8226, ਜਿਸਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੁਆਰਾ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ, ਕਾਹਲੀ, ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ, ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਐੱਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਦੇ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਆਪਣੀ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ, ਸੜਕ ਦੇ ਗਲਤ ਪਾਸੇ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬੱਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਟੱਕਰ ਇੰਨੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸੀ ਕਿ ਡਰਾਈਵਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਐੱਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਦਾ ਸੱਜਾ ਹਿੱਸਾ ਫਟ ਗਿਆ ਅਤੇ ਯਾਤਰੀ ਯਾਨੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਐੱਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ M/Lorry ਨੂੰ ਬੱਸ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਦੇਖ ਕੇ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਅਚਾਨਕ ਬੱਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਹਲੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਐੱਸ.ਟੀ. ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈ। ਉਸਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਐੱਸ.ਟੀ. ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਬੱਸ ਡਰਾਈਵਰ, ਪਰ ਇਹ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਆਪਣੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲਆਪਣੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਚਲਾਈ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਦਸਾ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਇਸ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਘੋਰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸਖ਼ਤ ਸਬੂਤਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਅੱਗੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ ਤੇਜ਼, ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਗਲਤ ਗਤੀ 'ਤੇ ਉਕਤ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਕਾਹਲੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਾਲਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸਨੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਟ੍ਰੈਫਿਕ 'ਤੇ ਸਹੀ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਉਕਤ ਐਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਚਲਾਈ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸਖ਼ਤ ਸਬੂਤਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਅੱਗੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ ਬ੍ਰੇਕ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰੇਕ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਜਾਂ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸਖ਼ਤ ਸਬੂਤਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਮੈਕਟ ਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ

20. ਐਮਏਸੀਟੀ, ਮੁੰਬਈ ਨੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਚਾਅ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਨੰਤ ਚਿੰਦਰਕਰ28 ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਯਾਤਰੀ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਬੱਸ ਦੇ ਕੰਡਕਟਰ ਚੰਦਰਕਾਂਤ ਲੋਖੇ,29 ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਐਮਏਸੀਟੀ ਨੇ ਉਕਤ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਕਤ ਅਵਾਰਡ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਸ਼ ਕੱਢਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ:

“2. ...ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਿਤਿਨ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਹਨ। 10.5.1996 ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਨੰਬਰ MH-12-Q-8712 ਰਾਹੀਂ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਮੁੰਬਈ ਗੋਆ ਹਾਈਵੇਅ 'ਤੇ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਰਾਤ ਲਗਭਗ 10.45 ਵਜੇ, ਇਹ ਨਾਗੋਥਾਣੇ ਪਹੁੰਚੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਲਾਰੀ ਨੰਬਰ ਐਮਆਰਐਲ-8226 ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਤੋਂ ਆਈ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਵਾਲੀ ਉਕਤ ਐਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਐਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਦਾ ਸੱਜਾ ਪਾਸਾ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

****

3. ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੰਬਰ 1 ਐਮ.ਐਸ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ-8 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ: ਉਕਤ ਮੋਟਰ ਲਾਰੀ ਸੜਕ ਦੇ ਗਲਤ ਪਾਸੇ ਆਈ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਭਾਰੀ। ਹਾਦਸਾ ਉਕਤ ਲਾਰੀ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ।

****

ਮੁੱਦੇ	ਖੋਜਾਂ
1) ਕੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਾਦਸਾ ਵਾਹਨ ਨੰਬਰ ਐਮਆਰਐਲ-8226 ਦੀ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ?	ਹਾਂ
2) ਕੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਉਕਤ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਹੈ?	ਹਾਂ
ਕੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ?	ਹਾਂ

1,40,000/- ਰੁਪਏ

****

8. ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਅਨੰਤ ਚਿੰਦਰਕਰ ਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਵਜੋਂ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ: 10.5.1996 ਨੂੰ ਉਹ ਉਕਤ ਐੱਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੀਟ ਨੰਬਰ 25 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਪੇਨ ਫੱਤਾ ਦੇ ਨੇੜੇ, ਇੱਕ ਲਾਰੀ ਸਾਹਮਣੇ ਤੋਂ ਆਈ ਅਤੇ ਐੱਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਨੂੰ ਡੈਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਲਾਰੀ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸਨੇ ਐੱਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਐਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਦਾ ਸੱਜਾ ਪਾਸਾ ਫਟ ਗਿਆ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ ਅਤੇ ਛਾਤੀ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਉਹ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਲਗਭਗ 15 ਤੋਂ 20 ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਆਈ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰ ਰਾਹੀਂ ਨਾਗੋਠਣੇ ਪੇਂਡੂ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਗਈ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋਸਤ ਵੀ ਉਸ ਹਸਪਤਾਲ ਗਏ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਐਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਦਾ ਨੰਬਰ ਐਮ.ਐਚ. -12- ਪ੍ਰ-8712 ਹੈ। ਉਸ ਲਾਰੀ ਦਾ ਨੰਬਰ ਐਮਆਰਐਲ-8226 ਹੈ।

****

10. ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੰਬਰ 1 ਐਮ.ਐਸ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਨੇ ਚੰਦਰਕਾਂਤ ਲੋਕੇ ਨੂੰ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਵਜੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 10.5.1996 ਨੂੰ ਉਹ ਉਕਤ ਐਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਦਾ ਕੰਡਕਟਰ ਸੀ। ਹਾਦਸਾ ਰਾਤ 10.45 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਨਾਗੋਠਣੇ ਫੱਤਾ ਨੇੜੇ ਹੋਇਆ। ਐਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਦੀ ਗਤੀ ਲਗਭਗ 30 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਸੀ। ਸੜਕ 'ਤੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਸੀ। ਐਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਸੜਕ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਸੀ। ਉਕਤ ਲਾਰੀ ਸਾਹਮਣੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਆਈ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਦਸਾ ਇਸ ਲਈ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਲਾਰੀ ਸੜਕ ਦੇ ਗਲਤ ਪਾਸੇ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਐਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਦਾ ਬਾਡੀ ਫਟ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਾਰੀ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਗਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪਲਟ ਗਈ। ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਐਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਲਾਰੀ ਡਰਾਈਵਰ ਹਾਦਸੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ।

****

13. ...ਸਪਾਟ ਪੰਚਨਾਮਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ-23 ਅੱਗੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ: ਉਕਤ ਟਰੱਕ ਨੰਬਰ ਐਮ.ਆਰ.ਐਲ. 8226 ਐਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੜਕ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਇਸ ਨੇ ਕੱਚਾ ਸੜਕ 'ਤੇ ਛੇ ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਉਖਾੜ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸੜਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਚਲਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦਰੱਖਤ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸੜਕ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਟਰੱਕ ਦੀ ਬਾਡੀ ਲੋਹੇ ਦੀ ਹੈ। ਟਰੱਕ ਦੇ ਕੈਬਿਨ ਦਾ ਉੱਪਰਲਾ ਹਿੱਸਾ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨੇੜੇ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਹਾਦਸੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 115 ਫੁੱਟ ਦੂਰ ਰੁਕ ਗਿਆ। ਟਰੱਕ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ਬਾਡੀ ਨੁਕਸਾਨਿਆ ਹੋਇਆ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ।

****

16. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਅਨੰਤ ਚਿੰਦਰਕਰ ਉਕਤ ਐੱਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਯਾਤਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਚੰਦਰਕਾਂਤ ਲੋਖੇ ਉਕਤ ਐੱਸ.ਟੀ. ਬੱਸ ਦੇ ਕੰਡਕਟਰ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਅਤੇ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਤਜਰਬਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਿਆ। ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਲਈ ਉਕਤ ਲਾਰੀ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ।

****

20. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਦਸਾ ਉਕਤ ਟਰੱਕ ਨੰਬਰ ਐਮਆਰਐਲ-8226 ਦੀ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

****

25. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਕੁੱਲ 1,40,000/- ਰੁਪਏ (ਰੁਪਏ 1,30,000 + 10,000 ਰੁਪਏ) ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਮੰਨਿਆ: ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਮੋਟਰ ਲਾਰੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੰਬਰ 2, ਰਮੇਸ਼ ਸੂਰਿਆਵੰਸ਼ੀ ਉਕਤ ਲਾਰੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ 1,40,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 3 ਦਾ ਜਵਾਬ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

****

27. ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੁਕਮ:

ਆਰਡਰ

ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅਨੁਪਾਤਕ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੰਬਰ 2 ਰਮੇਸ਼ ਸੂਰਿਆਵੰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 27.8.1996 ਤੱਕ ਭੁਗਤਾਨ ਤੱਕ 6% ਸਾਲਾਨਾ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ 1,40,000 ਰੁਪਏ (ਇੱਕ ਲੱਖ ਚਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਸਿਰਫ਼) ਦਾ

---

30 11ਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ

ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 140 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋ-ਫਾਲਟ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਭੁਗਤਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।
ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੰਬਰ 1, ਐਮ.ਐਸ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਕਾਰਨ
21. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਸੀਰੀਅਲ ਵਿੱਚ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ, ਚੌਥੇ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਤੀਜੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ।

22. ਲਾਤੀਨੀ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਸੁਝਾਅ ਗਲਤ ਅਤੇ ਸੁਪ੍ਰੇਸਿਓ ਵੇਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੇ ਅਨੈਤਿਕ ਆਚਰਣ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

23. ਬਲੈਕ ਦੀ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 30 ਝੂਠਾ ਸੁਝਾਅ ਇੱਕ ਗਲਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਜਾਂ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਪ੍ਰੇਸੀਓ ਵੈਰੀ ਸੱਚ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; ਇੱਕ ਅਸਿੱਧਾ ਝੂਠ, ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਬਦਾਂ, ਆਚਰਣ ਜਾਂ ਕਲਾ ਦੁਆਰਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਹੈ।

24. ਇਹ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਝੂਠਾ ਅਤੇ ਸਪ੍ਰੇਸੀਓ ਵੈਰੀ ਦੇ ਗਲਤ ਸਾਹਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ।

25. ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮਹਾਦੇਵ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਨਿਰਪੱਖ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਵੀ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਮਹਾਦੇਵ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਬੱਸ ਨੂੰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਖਾਸ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸਦਾ ਉੱਪਰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਝੂਠੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਿ ਸੁਜੈਸਿਓ ਫਰਜ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ

---

30 (2011) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 639

ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮਰ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ, ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੰਸਕਰਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੀ ਦੰਡ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ।

26. ਜਦੋਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨਿਰਣਾਇਕਾਂ ਦੇ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੈਰ ਜਮਾਉਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਸ਼ਾਇਦ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮਹਾਦੇਵ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਚੁਕਵਾਂ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਮਹਾਦੇਵ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬੇਪਰਵਾਹ ਹੋ ਗਈ।

27. ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਚੁਕਵੇਂ ਹੋਣ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਸਬੂਤ ਦੇ ਇੱਕ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਕੇਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਬੰਧ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਜਾਂ ਖੰਡਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਬੂਤ ਚੁਕਵਾਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਮੁੱਲ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਸੰਭਾਵੀ ਮੁੱਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਬੂਤ ਦੇ ਭਾਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸਬੂਤ ਅਜੇ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੰਭਾਵੀ ਮੁੱਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਯਕੀਨਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਰਣਾਦਾਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਜਾਂ ਖੰਡਨ ਕਰਨਾ ਕਿੰਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੋਵੇਗਾ।

28. ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨਿਰਣੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਫਿਰ ਵੀ, ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਤੀਜੇ ਅੰਗ ਵਜੋਂ ਵਿਕਸਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ

---

32 (2022) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 25

ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਜੀਵ ਨੂੰ ਸ਼ੋਭਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਇਹ ਮਹਾਦੇਓ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

29. ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਅਖਾੜੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਕਿ ਕੀ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਵਿਰੁੱਧ ਗੰਭੀਰ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਐਮ.ਪੀ. ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬਨਾਮ ਨਰਮਦਾ ਬਚਾਓ ਅੰਦੋਲਨ, 31, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"164. ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤੈਅ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਨੁਕੂਲ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਧਿਰ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੱਚੇ ਬਿਆਨ ਦੇਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਹੀ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ 'ਨਿਆਂ ਦੀ ਬੇਦਾਗ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਗੰਦਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨਾਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ'।"

30. ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ, ਐਮਏਸੀਟੀ ਅਤੇ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਸੰਸਾਰਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡਾਂ ਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਐਮਏਸੀਟੀ ਵੱਲੋਂ ਉਸੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਬਦਬੂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਸਟੈਂਡ ਉਲਟਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਮਹਾਦੇਓ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨਾ ਤੈਅ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਐਨ. ਮੁਰੂਗੇਸਨ 32 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਫਲਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹੋਏ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਅਨਿਆਂਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ:

"26. ਇਹ ਵਾਕੰਸ਼ ਸਕਾਟਸ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਅਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ

ਗਰਮ ਅਤੇ ਠੰਡਾ ਨਹੀਂ ਉਡਾ ਸਕਦਾ। ਚੋਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਅਤੇ ਨਿੰਦਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ, ਇਹ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰੂਪਾਂਤਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਇਕੁਇਟੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਜੋ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਉਹ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ ਜੋ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਫਲਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਬਾਕੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸੇ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅਜਿਹੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਧਿਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਨੰਦ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਦੇ ਲਗਭਗ ਪੂਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਆਨੰਦ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਤੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।"(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)

31. ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸੁਗੰਧੀ ਛੂਠੀ ਅਤੇ ਦਮਨਕਾਰੀ ਵੇਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਮਹਾਦੇਵ ਉੱਤੇ ਮਾਰਚ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਹਾਦੇਵ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਸ਼ੋਭਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਅਣਗਹਿਲੀ, ਅਣਗਹਿਲੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਸਫਲਤਾ - ਜੋ ਵੀ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇ - ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣਾ ਸਟੈਂਡ ਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਦਮਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

32. ਇਹ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਸਨ। ਮਹਾਦੇਵ ਦਾ ਟਰੈਕ ਰਿਕਾਰਡ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲਾਰੀ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 8 ਟੱਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮਹਾਦੇਵ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ, ਇਹ ਉਸਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਹਾਦੇਵ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਟੱਕਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬਹਾਨਾ ਲੱਭਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਨੁਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ।

---

33 (1979) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 80

33. ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

34. ਦੂਜੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹੋਏ, ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸਾਡੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਾਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

35. ਧਾਰਾ 114, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ., ਆਰਡਰ ਐਕਸ ਐਲ ਵੀ ਆਈ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਚਿਤ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਘਟ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਇੰਨੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੀਮਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਨਤੀਜਾ ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

36. ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਅਵਾਰਡ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹਨ ਜੋ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਮਹਾਦੇਵ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਝੁਕਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਨ। ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੌਰਾਨ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤੱਤ ਦੇ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ।

37. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੂਜੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਮਹਾਦੇਵ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

38. ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਾਪਸ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

39. ਅਜਿਹੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਕੁ ਨੂੰ ਹੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

40. ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਟੀਨ ਵਰਕਸ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕਰਮਚਾਰੀ 33 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ

---

34 (1980) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 443

ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਮਾਨਯੋਗ ਡੀ.ਏ. ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹਵਾਲਾ। ਦੇਸਾਈ, ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ ਸੀ) ਸਿੱਖਿਆਦਾਇਕ ਹੈ:

"9. ਇਹ ਬਹਿਸ ਲਈ ਹੁਣ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਮਾੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਮੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਭੂਤ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਸ ਸ਼ਾਖਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਘੁੰਮਦਾ। ਸੇਵਾ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਅਵੈਧ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮਾਲਕ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੋਹ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਕਮਾਈ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਲਕ ਗਲਤ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਲਕ ਉਸ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਭੱਜ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਵੈਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਮੇ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਲੰਬੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਉਸਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਭਿਆਨਕ ਕਾਰਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਾਡੇ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਹਾਵਤ ਦੇਰੀ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇੰਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਦੀ ਖਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਾਮੇ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਸਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸਦੀ ਬਣਦੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਕਾਮੇ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਕਾਮੇ ਜਿਸਦੀ ਸੇਵਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਆਲਸ ਦੌਰਾਨ ਲਾਭਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਆਮ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਮਾਲਕ ਦੀ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਗਤੀਵਿਧੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਮਾਲਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ। ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਉਜਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਅਨੁਚਿਤ ਕਿਰਤ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲੀ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਪੂਰੀ ਵਾਪਸੀ ਵਾਲੀ

ਉਜਰਤ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 41 ਅਤੇ 43 ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਗੇ। ... "

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

41. ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਟੀਨ ਵਰਕਸ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਸੁਰੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ-ਕਮ-ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਿੰਨ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਉਜਰਤਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਆਇਆ।34 ਮਾਨਯੋਗ ਓ. ਚਿਨੱਪਾ ਰੈਡੀ, ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਸੀ) ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਅਨੋਖੇ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

"6. ... 'ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਮੱਖਣ' ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਅਰਥਪੂਰਨ ਵਿਲਾਸਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਲਾਈ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਵਿਆਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਉਤਪਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਕਰਕੇ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। 'ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੱਦ', 'ਅਵੈਧ ਅਤੇ ਅਯੋਗ' ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੋ ਕਹੋ, ਕਾਮੇ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਹਨ। ਸਾਦੀ ਸਮਝ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਨਾਲ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਹੁਕਮ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਤਨਖਾਹ ਵੱਲ ਵੀ ਲੈ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕੁਝ ਅਸਾਧਾਰਨ ਹਾਲਾਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਵਾਪਸ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਾਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਉਦਯੋਗ ਬੰਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਵਿੱਤੀ ਮੰਦੀ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਸਬੰਧਤ ਕਾਮਿਆਂ ਨੇ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਬਿਹਤਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਢੁਕਵੇਂ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਵੇਕ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਬਚਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬਹਾਲੀ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਦਯੋਗ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਪੂਰੀ ਵਾਪਸੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਦੀ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮਾਲਕ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਸੰਭਵ ਬੋਝ ਪਾਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਢਾਲ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਾਹਤ ਪੂਰੀ ਵਾਪਸੀ ਤਨਖਾਹ ਨਾਲ ਬਹਾਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਰਾਹਤ ਉਦੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੁਕਾਵਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ,

ਅਕਸਰ ਨਹੀਂ, ਜੇਕਰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਉਣੀ ਯਕੀਨੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਮਾਲਕ ਨਾਲੋਂ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

42. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਆਏ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੀਪਾਲੀ ਗੁੰਡੂ ਸੁਰਵਾਸੇ (ਉਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਲਮੇਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬਹਾਲੀ 'ਤੇ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਦੇ ਇੱਕ ਦਰਜਨ ਉਦਾਹਰਣਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ (ਪੈਰਾ 13 ਅਤੇ 14 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ਮਾਨਯੋਗ ਜੀ. ਐਸ. ਸਿੰਘਵੀ, ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ ਸੀ) ਰਾਹੀਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਫ਼-ਸਾਫ਼ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

“22. ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਹੋਈ ਸੱਟ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਾਪਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਜਿਸਦਾ ਮਾਲਕ-ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਬੰਧ ਤੋੜਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਰੋਤ ਸੁੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਸਬੰਧਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਸਦਾ ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਗੰਭੀਰ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੇ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹਨ। ਬੱਚੇ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੌਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ, ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਭੁੱਖਮਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੁੱਖ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਮਰੱਥ ਨਿਰਣਾਇਕ ਫੋਰਮ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਬਹਾਲੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਨਿਆਂਇਕ/ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਵਾਪਸ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮਾਲਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦੇਣੀ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹੀ ਤਨਖਾਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਵਾਪਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕਾਰਨ

ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸਬੰਧਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਸਮੇਤ ਤਨਖਾਹ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਕੇ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ।"

x x x

38. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਜੋ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੱਢੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਉਹ ਹਨ:

38.1. ਸੇਵਾ ਦੀ ਗਲਤ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸੇਵਾ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹਾਲੀ ਆਮ ਨਿਯਮ ਹੈ।

38.2. ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ ਇਸ ਰਾਈਡਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਕਿ ਵਾਪਸ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਕਰਮਚਾਰੀ/ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਲੰਬਾਈ, ਕਰਮਚਾਰੀ/ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਮਾਲਕ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ।

38.3. ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਸਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਵਾਪਸ ਤਨਖਾਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲਾਭਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਘੱਟ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਮਾਲਕ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਲੀਲ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ/ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਾਭਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਤਨਖਾਹ ਮਿਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤੱਥ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਭਾਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਮਾਲਕ 'ਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਾਭਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹੀ ਜਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਮਾਨ ਤਨਖਾਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

38.4. ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ/ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 11-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਰਮਚਾਰੀ/ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਵਾਪਸੀ ਤਨਖਾਹ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ/ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਕਾਮੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਮਾਲਕ ਨੇ ਗਲਤ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਵਾਪਸੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ।

38.5. ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਕ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਕਾਮੇ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਪੂਰੀ ਵਾਪਸੀ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਜਾਂ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਆਦਿ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ/ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਪੂਰੀ ਵਾਪਸੀ ਤਨਖਾਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਜਾਂ ਮਾਲਕ ਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਲਤ/ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਗਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਾਲਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਕਰਮਚਾਰੀ/ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਕਰਮਚਾਰੀ/ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਵਾਪਸੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਬੋਝ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਕੇ।

38.6. ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਲੱਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਅਣਦੇਖਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਅਜਿਹੀ ਦੇਰੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਘਾਟ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ

ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਅਤੇ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮਾਲਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇੱਕ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪੀੜਤ ਦੀ ਪੀੜ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਿਮਾਗ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਜੋ ਇੱਕ ਵਕੀਲ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲਗਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਿਸਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਟੀਨ ਵਰਕਸ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕਰਮਚਾਰੀ [(1979) 2 ਐਸਸੀਸੀ 80] ਵਿੱਚ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਸਮਝਦਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ।

38.7. ਜੇ.ਕੇ. ਸਿੰਥੈਟਿਕਸ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ। ਅਗਰਵਾਲ [(2007) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 433] ਕਿ ਬਹਾਲੀ 'ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ/ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਇਹ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚਾਂ [ਹਿੰਦੁਤਨ ਟੀਨ ਵਰਕਸ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਸੁਰੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ)] ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਚੰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇਹ ਹਿੱਸਾ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ/ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਵੀ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

43. ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਵਾਪਸ ਦੇਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ - ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਇੱਕ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਵਾਪਸ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨਿਰਣਾਇਕ/ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਤੱਥ-ਖੋਜ ਅਭਿਆਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਏਗੀ ਕਿ ਕੀ ਅੰਤਰ-ਕਾਲ ਵਿੱਚ, ਯਾਨੀ ਕਿ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਬਹਾਲੀ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਭਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕਿਸੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ, ਜੇਕਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲਾਭਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਮਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਹਾਲੀ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਵੇਕ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ: ਪਹਿਲਾ ਇਹ

ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਕਾਰਨ, ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਆਪਣੇ ਸਿਰਫ਼ ਬਚਾਅ ਲਈ, ਉਸ ਕੋਲ ਵਿਕਲਪਿਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਪਣਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੀਪਾਲੀ ਗੁੰਡੂ ਸੁਰਵਾਸੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਵਾਪਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਘਿਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਟੀਨ ਵਰਕਸ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ), ਸੁਰੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਦੀਪਾਲੀ ਗੁੰਡੂ ਸੁਰਵਾਸੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਵਿਚਾਰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਬਹਿਸਯੋਗ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਫੂਲ ਚੰਦ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਕੋਈ ਵੀ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਚਰਚਾ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

44. ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਵੇਗਾ। ਦੀਪਾਲੀ ਗੁੰਡੂ ਸੁਰਵਾਸੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਭਕਾਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੌਕਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਉਸਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਬੂਤ ਦਾ ਭਾਰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੋਂ ਕੀ ਮੰਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ/ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਾਅਦ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਲਾਭਕਾਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਉਸਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਵਾਪਸ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਲਾਭਕਾਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 17-ਬੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਤੋਂ "ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਲਈ ਗਈ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ" ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਵੀ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਗੇਂਦ ਮਾਲਕ ਦੇ ਪਾਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰੇ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਰਾਹਤ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਦਾ ਕਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮਾਲਕ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਬਹਾਲੀ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲਾਭਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮਾਲਕ 'ਤੇ ਆ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ

ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰੇ, ਇਸ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ 'ਜੋ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ'। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਾਲਕ ਆਪਣੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬੁਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਮਾਲਕ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਕੰਮ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਮਾਲਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਮਾੜਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਮਾਲਕ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਚ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੁੱਢਲਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੂਰੀ ਵਾਪਸੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣਾ ਆਮ ਨਿਯਮ ਹੈ, ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬੋਝ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਬੂਤ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

45. ਅਸੀਂ ਇਹ ਜੋੜਨ ਲਈ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਾਪਸੀ ਤਨਖਾਹ ਨਾਲ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਵਧੇਰੇ ਢੁਕਵਾਂ ਉਪਾਅ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪਹੁੰਚ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹੇ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

46. ਮਹਾਦੇਵ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਾਦਲੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਹ ਉਸਦਾ ਖਾਸ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਸਥਾਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਿਆ। ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਹਾਦੇਵ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਮਹਾਦੇਵ ਦੁਆਰਾ ਕਮਾਈ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਸਹੀ ਮਾਤਰਾ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਦਮਨਕਾਰੀ ਵੇਰੀ ਅਤੇ ਸੁਜੈਸੀਓ ਫਾਲਸੀ ਦੇ ਦੁਰਉਦਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਮਹਾਦੇਵ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ 100% ਵਾਪਸ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ, ਮਹਾਦੇਵ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਪਿਛਲੀ ਤਨਖਾਹ ਦਾ 75% ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

47. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੀਜੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਚੌਥਾ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਮੁੱਦਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ।

48. ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਦੇਵ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਪਿਛਲੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ 75% ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮਹਾਦੇਵ ਪੂਰੇ ਟਰਮੀਨਲ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ, ਨਾਲ ਹੀ 6% ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਆਜ ਵੀ, ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

49. ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਹਾਦੇਵ ਜੋ ਰਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਉਹ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ; ਡਿਫਾਲਟ ਵਿੱਚ, ਉਕਤ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਡਿਫਾਲਟ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੱਕ 2% ਹੋਰ ਵਿਆਜ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਿੱਟਾ

50. ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਸੋਧ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
51. ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਖੁਦ ਚੁੱਕਣਗੀਆਂ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

†

ਸਿਰਲੇਖ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ: ਨਿਧੀ ਜੈਨ

<u>ਡਿਸਕਲੇਮਰ :-</u> ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ